

TSINANDALI FESTIVAL

4-14 SEPTEMBER

2025 7TH EDITION

SEPTEMBER 12 12:00

ალექსანდრა დოვგანი - ფორტეპიანო

ლუდვიგ ვან ბეთოვენი (1770-1827)

საფორტეპიანო სონატა No. 31 ლა ბემოლ

მაჟორი, თხზ. 110

Moderato cantabile molto espressivo

Allegro molto

Adagio ma non troppo – Fuga: Allegro ma

non troppo – L'istesso tempo di Arioso –

Allegro ma non troppo

რობერტ შუმანი (1810-1856)

საფორტეპიანო სონატა No. 2 სოლ

მინორი, თხზ. 22

So rasch wie möglich

Andantino: Getragen

Scherzo: Sehr rasch und markiert

Rondo: Presto

ფრედერიკ შოპენი (1810-1849)

Andante spianato და დიდი ბრწყინვალე

პოლონები მი ბემოლ მაჟორი, თხზ. 22

Alexandra Dovgan – Piano

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Piano Sonata No. 31 in A-flat Major, Op. 110

Moderato cantabile molto espressivo

Allegro molto

Adagio ma non troppo – Fuga: Allegro ma

non troppo – L'istesso tempo di Arioso –

Allegro ma non troppo

Robert Schumann (1810-1856)

Piano Sonata No. 2 in G Minor, Op. 22

So rasch wie möglich

Andantino: Getragen

Scherzo: Sehr rasch und markiert

Rondo: Presto

Frédéric Chopin (1810-1849)

Andante spianato et Grande polonaise

brillante in E-flat Major, Op. 22

პროგრამის შესახებ

ლუდვიგ ვან ბეთოვენი (1770-1827)

საფორტეპიანო სონატა No. 31 ლა ბემოლ

მაჟორი, თხზ. 110

ბეთოვენმა 31-ე საფორტეპიანო სონატა

1821 წელს დაწერა. სონატა მისი 32

სონატისგან შემდგარი ციკლის ბოლოს

წინა სონატა და ეკუთვნის ბეთოვენის

გვიანდელ პერიოდს, სადაც

კომპოზიტორი სცილდება ტრადიციულ

ფორმებსა და მუსიკა ახალ

გამომსახველობით და სტრუქტურულ

განზომილებებში გადაჰყავს. ეს სონატა

კომპოზიტორს ბერლინელმა

გამომცემელმა ადოლფ შლეზინგერმა

შეუკვეთა. შეუკვეთა მან კიდევ ორი

სონატა და, ამრიგად, ბეთოვენის სამი

ბოლო სონატა - თხზ. 109, 110 და 111 -

1822 წელს გამოსცა. თხზ. 110

გამოირჩევა ლირიზმის,

კონტრაპუნტული ოსტატობისა და

ემოციური სიღრმის შერწყმით. იგი

მთავრდება განსაკუთრებული ფინალით,

სადაც ჩივილით აღსავსე არიოზო ფუგას

ერწყმის. ბეთოვენი მთელი ცხოვრების

მანძილზე სწავლობდა ბაროკოს ეპოქის

კონტრაპუნტის ხელოვნებას და მისი

გვიანდელი სტილის დამახასიათებელი

ნიშანი სწორედ პოლიფონიისადმი დიდი

ინტერესია. 31-ე სონატა ბეთოვენის

განსაკუთრებით რთულ პერიოდს

უკავშირდება: 1821 წელს კომპოზიტორი

რამდენიმე თვე დასნეულებული იწვა,

ამავდროულად ჩართული იყო

ხანგრძლივ სამართლებრივ ბრძოლაში

თავის ძმისშვილის, კარლის

მეურვეობის საკითხზე. მიუხედავად ამ

მძიმე გარემოებებისა, სწორედ ამ დროს

შექმნა მან ნაწარმოებები, რომლებიც

მისი და, ზოგადად, მსოფლიო

მუსიკალური შემოქმედების უმაღლეს

მწვერვალად ითვლება.

რობერტ შუმანი

საფორტეპიანო სონატა No. 2 სოლ

მინორი, თხზ. 22

სოლ-მინორულ სონატაზე შუმანი

1833-1837 წლებში მუშაობდა, 1838 წელს

კი მან გამოსცა ის. იმ დროისთვის ის და

კლარა ქალის მამასთან იურიდიულ

ბრძოლაში იყვნენ ჩართულნი, რადგან

ფრიდრიხ ვიკი მათ დაქორწინებას

უკრძალავდა. ახალგაზრდები მაინც

ახერხებდნენ მეგობრობას, რაც მათ

წერილებში აისახა. ამ წერილების

წყალობით ჩვენ ვხედავთ, რამდენად

დიდი გავლენა ჰქონდა კლარას შუმანის

საფორტეპიანო შემოქმედებაზე, მათ

შორის, სოლ-მინორულ სონატაზე. 1838

წელს კლარა წერდა თავის სატოფოს:

„აღფრთხილებული ვარ შენი მეორე

სონატის იდეით; ის მახსენებს უამრავ

ბედნიერ და მტკივნეულ საათს, ერთად

რომ გაგვიტარებია. მე ის ისევე მიყვარს,

როგორც შენ მიყვარხარ. მთელი შენი

არსება ნათლადაა გამოხატული მასში...

მხოლოდ ერთი რამ. ნამდვილად გსურს

ხელუხლებლად დატოვო ბოლო ნაწილი?

იქნებ სჯობს, შეცვალო და ცოტაოდენ

გამართივო იგი? ჩემის აზრით, ის

ძალიან რთულია. მე მესმის ის და მისი

კარგად დაკვრაც შემიძლია, მაგრამ

ხალხს, საზოგადოებას, მცოდნეებსაც კი,

ვისთვისაც სინამდვილეში წერ, არ ესმით

ეს მუსიკა. იმედია, ცუდად არ მიიღებ ამ

შენიშვნას!“ როგორც ჩანს, რობერტმა

შენიშვნა ცუდად არ მიიღო და დაწერა

კიდევ ერთი ფინალი, რომელიც, მისი

აზრით, პირველ ნაწილსაც მეტად

შეეფერებოდა. საინტერესოა, რომ

შუმანის სამ საფორტეპიანო სონატას

შორის მეორე სონატა გახლდათ მისი

უკანასკნელი სონატა, რაც აისახება

კიდევ თხზულების ნომერში. თუმცა,

ვინაიდან ის ფა-მინორულ სონატაზე

(თხზ. 14) ადრე გამოქვეყნდა, მას

მიენიჭა მეორე ნომერი. შუმანმა მეორე

სონატა მიუძღვნა ჰენრიეტა ფოგტს,

გერმანელ პიანისტს, რომელსაც

რობერტი და კლარა უდიდეს პატივს

სცემდნენ.

ფრედერიკ შოპენი

Andante spianato და დიდი ბრწყინვალე

პოლონები მი ბემოლ მაჟორი, თხზ. 22

ფრედერიკ შოპენის Andante spianato და

დიდი ბრწყინვალე პოლონები 1830-1834

წლებში შეიქმნა. თხზ. 22 შოპენის

ადრეული ქმნილებაა და გამორჩეულია

იმით, რომ თავდაპირველად დაიწერა

ფორტეპიანოსა და ორკესტრისთვის,

თუმცა დღეს ხშირად მისი სოლო

საფორტეპიანო ვერსიაც სრულდება.

პირველად დაიწერა „დიდი ბრწყინვალე

პოლონები“. ეს მოხდა დაახლოებით

1830-31 წლებში, შოპენის პოლონეთში

ყოფნის ბოლო წლებში, სანამ ის

დასავლეთ ევროპაში გაემგზავრებოდა.

ეს პერიოდი ქვეყანაში დიდი

არეულობით გამოირჩეოდა, რადგან

პოლონელთა „ნოემბრის აჯანყებამ“

(1830-1831) დამპყრობელ რუსეთთან

დაძაბულობის გაზრდა გამოიწვია. ამ

პოლიტიკური გამოწვევების ფონზე,

შოპენის ადრეული ნაწარმოებები, მათ

შორის პოლონელები, ინარჩუნებდნენ

მკვეთრად ეროვნულ ხასიათს.

პოლონები, ტრადიციული პოლონური

ცეკვა, შოპენისთვის ეროვნული

სიამაყისა და იდენტობის გამოხატვის

ერთ-ერთ საყვარელ ფორმად იქცა,

განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ის

ემიგრანტი გახდა. 1834 წელს, პარიზში

გადასვლის შემდეგ შოპენმა შექმნა

Andante spianato, რომელიც მართლაც

ბრწყინვალე პოლონეზისთვის

შედარებით ნაზი და მშვიდი პრელუდიის

ფუნქციას ასრულებს. ნაწარმოების

ორივე საბოლოო ვერსია, როგორც სოლო

ფორტეპიანოსთვის, ასევე

ფორტეპიანოსა და ორკესტრისთვის,

1836 წელს გამოქვეყნდა, რამაც შოპენის,

როგორც ფორტეპიანოს დიდოსტატის

რეპუტაცია კიდევ უფრო განამტკიცა.

ამ დროს საქართველოში...

პირველ ქართველ პიანისტს, ქართული

საფორტეპიანო სკოლის ფუძემდებელს

ალოიზ მიზანდარს (1838-1912) უდიდესი

პატივი ხვდა წილად: პეტერბურგში

სწავლისას და ევროპაში გასტროლების

დროს (1855-1867) მან ახლო

ურთიერთობები დაამყარა იმ დროის

არაერთ დიდ კომპოზიტორთან. მათ

შორის იყვნენ ჩაიკოვსკი, რუბინშტეინი,

ბალაკირევი, ლისტე, როსინი, ბრამსი,

გუნო, ვერდი. მიუხედავად ამისა, მას

განსაკუთრებულად თურმე ფრედერიკ

შოპენი უყვარდა. ის ხშირად ასრულებდა

მას, ასწავლიდა თავის მოწაფეებს.

თუმცა, ყველაზე საინტერესოა, რომ მისი

რამდენიმე საფორტეპიანო ოპუსი -

ქართული პროფესიული მუსიკის

ერთ-ერთი პირველი ნიმუშები - ამჟამად

შოპენის ზეგავლენით შექმნა. ამაზე

სათაურებიც მეტყველებენ: ორი „პატარა

ვალსი“, „მაზურკა“, „მაზურკა-ფანტაზია“.

Programme Notes

Ludwig van Beethoven

Piano Sonata No. 31 in A-flat Major, Op. 110

Beethoven composed his Piano Sonata No.

31 in 1821. It is the second-to-last of his 32

piano sonatas and belongs to the group of

late works that push the boundaries of the

form into new expressive and structural

territory. The sonata was commissioned by

the Berlin publisher Adolph Schlesinger, as

part of a set of three (Opp. 109, 110, and

111). It was first published in 1822. Op. 110

is distinguished by its synthesis of lyricism,

contrapuntal mastery, and emotional depth.

The work culminates in a remarkable final

movement combining arioso lament with a

fugue — an example of Beethoven's lifelong

engagement with Baroque counterpoint and

his late style's spiritual intensity. Op. 110

emerged during a particularly difficult period

in Beethoven's personal life: he was

bedridden for several months in 1821, while

also entangled in legal battles over the

guardianship of his nephew Karl. Despite

these struggles, he produced works that

belong to his most profound creative period,

which also included the Missa solennis and

the Diabelli Variations.

Robert Schumann

Piano Sonata No. 2 in G Minor, Op. 22

Schumann had been working on the

G-minor Sonata throughout the years

1833-1837 and published it in 1838. By the

time he had completed the Sonata, he and

Clara were in the midst of a legal battle with

her father, who had forbidden them to get

married. They were still very close, which is

evident in their letters. Thanks to those

letters, we can see how influential Clara was

when it came to Schumann's piano work,

the G minor Sonata, among others. In 1838,

Clara wrote: "I am enormously excited with

the idea of your Second Sonata; it reminds

me of so many happy as well as painful

hours. I love it, as I do you. Your whole being

is so clearly expressed in it, and besides, it's

not too obscure. Only one thing. Do you

want to leave the last movement as it was

before? Better to change it and make it a bit

easier because it is much too difficult. I

understand it and can play it alright, but

people, the public, even the connoisseurs

for whom one actually writes, don't

understand it. You won't take this badly, will

you?". Robert didn't take it badly and wrote

another finale, which he also felt was suited

better to the first movement. Among

Schumann's three Piano Sonatas, the

Second Sonata was the last to be

completed, which is reflected in its higher

opus number (though, as it was published

earlier than the F-minor Sonata Op. 14, it

was given an earlier number). Schumann

dedicated the Second Sonata to Henriette